SIMULOVANÉ VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU 2019

Občianstvo Európskej únie je občianstvo spoločné pre všetkých Európanov a všetky Európanky, ktoré dopĺňa, ale nenahrádza štátne občianstvo. Stelesňuje spoločné práva a hodnoty, ako aj bohatú rozmanitosť Únie rôznych kultúr, národností a jazykov.

V Lisabonskej zmluve a Charte základných práv EÚ sa skonsolidovali práva, príležitosti a záruky spojené s občianstvom EÚ. Patrí medzi ne sloboda cestovať, pracovať a študovať v iných krajinách EÚ, právo na ochranu pred diskrimináciou na základe štátnej príslušnosti a tiež **právo zúčastňovať sa na európskom politickom živote**.

Príprava na **demokratické občianstvo** zahŕňa vzdelávanie, výchovu, poskytovanie informácií ako aj aktivity, ktoré sprostredkúvajú vedomosti, zručnosti a utvárajú občianske postoje. Cieľom je umožniť ľuďom vykonávať a obhajovať svoje demokratická práva a povinnosti v spoločnosti, vážiť si rozmanitosť, hrať aktívnu úlohu v demokratickom živote, podporovať a chrániť demokraciu a vládu práva.

V systéme inštitúcií Európskej únie je **Európsky parlament** jediným orgánom, ktorý občania a občianky EÚ volia priamo. Európsky parlament bezprostredne reprezentuje ich záujmy.

EURÓPSKY PARLAMENT

Európsky parlament je súčasťou inštitucionálneho rámca Únie, do ktorého okrem EP patria Európska rada, Rada, Európska komisia, Európska centrálna banka a Dvor audítorov. Základné funkcie Európskeho parlamentu, ktorý má sídlo v Štrasburgu (Francúzsko), Bruseli (Belgicko) a Luxemburgu (Luxembursko), sú: legislatívna a rozpočtová funkcia, funkcia politickej kontroly a v neposlednom rade voľba predsedu alebo predsedníčky Európskej komisie.

VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Od roku 1979 sa poslanci a poslankyne EP volia všeobecným priamym tajným hlasovaním na obdobie piatich rokov. O forme, akou sa voľby do EP uskutočnia, rozhoduje každá členská krajina samostatne, musí však byť zaručená rodová rovnosť a tajnosť hlasovania. Pri voľbách do EP platí zásada pomerného zastúpenia. V súčasnosti pôsobí v EP 751 poslancov a poslankýň, zvolených v 28 členských štátoch Európskej únie. Počet kresiel sa jednotlivým členským štátom prideľuje podľa počtu obyvateľov, avšak maximálne 96 mandátov a minimálne 6. Pri výkone svojich poslaneckých úloh sa poslankyne a poslanci nezoskupujú podľa štátnej príslušnosti, ale podľa členstva v niektorej európskej politickej skupine.

POLITICKÉ SKUPINY

V súčasnosti je v EP osem politických skupín. Na vytvorenie politickej skupiny je potrebných minimálne 25 poslankýň a poslancov, ktorí reprezentujú aspoň jednu štvrtinu členských štátov (pri počte 28 štátov v tomto volebnom období to je 7 štátov). Každá poslankyňa a každý poslanec môže byť členkou/členom len jednej politickej skupiny. Kto nepatrí do žiadnej politickej skupiny, je v skupine nezaradených.
Každá politická skupina sa stará o svoju vnútornú organizáciu - vymenúva svojho predsedu/predsedníčku (v niektorých skupinách ide o 2 osoby), predsedníctvo a sekretariát. Pred každým hlasovaním v pléne skúmajú politické skupiny správy, ktoré boli vypracované parlamentnými výbormi a predkladajú k nim pozmeňovacie návrhy. Napriek príslušnosti k určitej politickej skupine hlasujú poslanci a poslankyne slobodne, podľa vlastného uváženia. Nasledujúce charakteristiky politických skupín pochádzajú z ich oficiálnych webových stránok. Názov v zátvorke je bežne používané skrátené pomenovanie politickej skupiny.

Poslanecký klub Európskej ľudovej strany (Kresťanskí demokrati/ Konzervatívci)

Poslanecký klub EĽS presadzuje v Európskom parlamente stredopravicové politiky. Podporuje reformy, ktoré umožnili EÚ prekonať hospodársku krízu. Majú v pláne presadiť program reforiem pre budúcnosť Európy, s cieľom zlepšiť jej konkurencieschopnosť, a tým zabezpečiť vyšší rast a viac pracovných miest, ako aj znovu získať dôveru občanov Európy. Jednotný trh je najlepší nástroj na dosiahnutie tohto cieľa. Je potrebné vykonávať existujúce predpisy a využiť možnosti jednotného digitálneho trhu.

Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov (Sociálni demokrati)

Skupina S&D zastupuje európsku spoločnosť založenú na zásadách slobody, rovnosti, solidarity, rozmanitosti a spravod-

livosti. Jej poslanci sa zasadzujú za sociálnu spravodlivosť, pracovné miesta a rast, práva spotrebiteľov, trvalo udržateľný rozvoj, reformu finančného trhu a ľudské práva s cieľom vytvárať silnejšiu a demokratickejšiu Európu a lepšiu budúcnosť pre všetkých. V dnešných časoch náročných výziev považuje skupina S&D za prvoradé bojovať proti nezamestnanosti a zabezpečiť, aby sa naša spoločnosť a trh stali spravodlivejšími. Chcú, aby ľudia mohli opäť dôverovať EÚ a mali nádej na svetlú budúcnosť.

Európski konzervatívci a reformisti (Konzervatívni euroskeptici)

Skupina vznikla s cieľom zreteľne formulovať realistický európsky program pre EÚ. ECR verí, že EÚ má svoju úlohu v 21. storočí, no mala by sa zameriavať na zabezpečovanie spolupráce medzi jej členskými štátmi a na nachádzanie praktických riešení problémov a výziev, ktoré prináša prvá polovica 21. storočia, a nie na tie, ktoré boli charakteristické pre 50. roky minulého storočia. ECR sa domnieva, že je najvyšší čas zmeniť súčasné smerovanie EÚ a zabezpečiť jej opätovné fungovanie, a to z hľadiska hospodárstva, ako aj jej fungovania pre ľudí.

Aliancia liberálov a demokratov za Európu (Liberáli)

Chcú silnejšiu a stabilnejšiu EÚ, ktorá bude disponovať prostriedkami na riešenie problémov občanov týkajúcich sa zložitých otázok, ktoré členské štáty nevedia vyriešiť samy. EÚ musí dokončiť svoj vnútorný trh s energiou a digitálnymi službami a zároveň využiť kapitálové trhy na podporu financovania novej infraštruktúry, vďaka ktorej sa v nadchádzajúcich rokoch posilní hospodárstvo EÚ a vytvoria sa nové a udržateľné pracovné miesta. Európa nesmie zabúdať ani na svoje hodnoty a musí presadzovať dodržiavanie základných práv na slobodu, rovnosť a nediskrimináciu. EÚ musí taktiež prejsť inštitucionálnymi zmenami, ktorými sa odstráni plytvanie a zabezpečí sa jej efektívnejšie fungovanie.

Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice – Severskej zelenej ľavice (Krajná ľavica/ Komunisti)

Skupinu tvorí 52 poslancov EP z celej Európy, ktorí sa usilujú o presadzovanie mieru, solidarity, sociálnej spravodlivosti, rovnosti, demokracie a ľudských práv. Pri 26 členkách a 26 členoch ide o jedinú skupinu v Parlamente s vyváženým zastúpením mužov a žien. Sú konfederačnou skupinou, čo znamená, že rešpektujú rôznorodosť osobností a názorov svojich poslancov. Počas súčasného volebného obdobia vystupujú proti úsporným opatreniam, zasadzujú sa za trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, hľadajú riešenia nebezpečného vzostupu extrémnej pravice a oponujú obchodným rokovaniam medzi EÚ a USA týkajúcim sa TTIP.

Skupina zelených/Európska slobodná aliancia (Zelení)

Skupina verí, že Európa predstavuje spoločný domov a budúcnosť. Skupina sa zasadzuje za ochranu životného prostredia, rodovú rovnosť, sociálnu spravodlivosť a otvorenú demokratickú Európu, v ktorej sa občania zapájajú do politík, pričom ich záujmy nie sú potláčané obchodnými záujmami. Skupina požaduje investície orientované na budúcnosť, na vytvorenie väčšieho počtu lepších pracovných miest a na ochranu práv a slobôd občanov v rámci EÚ i mimo nej. Presadzuje postupné a udržateľné riešenia otázok, ktorým v súčasnosti EÚ čelí.

Skupina Európa slobody a priamej demokracie (Extrémni euroskeptici)

Podporuje otvorenú, transparentnú, demokratickú a zodpovednú spoluprácu medzi zvrchovanými európskymi štátmi a odmieta byrokratizáciu Európy a vytváranie jediného centralizovaného európskeho superštátu. Rešpektuje históriu, tradície a kultúrne hodnoty Európy. Občania a národy Európy majú právo na ochranu svojich hraníc a na posilnenie svojich historických, tradičných, náboženských a kultúrnych hodnôt. Skupina ďalej podporuje koncepciu priamej demokracie v presvedčení, že predstavuje najvyššiu mieru kontroly politikov.

Európa národov a slobody (Nacionálni populisti)

Skupina si želá Európu, ktorú tvoria suverénne štáty. Vychádzajú z predpokladu, že naša kultúra, naše európske hodnoty a sloboda sú ohrozené. Obávajú sa ničivej diktátorskej moci Európskej únie, rovnako ako masovej imigrácie, otvorených hraníc a spoločnej meny: jednotná forma nie je vhodná pre všetkých. Podporujú iné spôsoby spolupráce, v Európe sú za ekonomickú spoluprácu medzi suverénnymi štátmi.

Viac informácií o týchto politických skupinách nájdete aj na stránke AINova/EPAS www.bit.ly/2VvFN6K

AKO BUDÚ VYZERAŤ SIMULOVANÉ VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU?

Prioritou organizovania simulovaných volieb na stredných školách nie je zistiť politické preferencie študentov a študentiek. Dôležitejšie je uvedomenie si vlastnej osobnej dôležitosti pri formovaní obrazu našej aj európskej spoločnosti. Práve voľby sú v demokratickom svete tým základným krokom, od ktorého sa odvíjajú ďalšie možnosti, scenáre vo vývoji Únie, krajiny, regiónu či obce. Simulované voľby by mali napomôcť lepšie sa na krok voľby pripraviť.

V týchto školských simulovaných eurovoľbách si budete vyberať z existujúcich ôsmych politických skupín, ktoré v súčasnosti pôsobia v EP. *Teda **nie** zo slovenských politických strán a ich kandidátov*. Vaša úloha je nasledujúca – v termíne, ktorý stanoví škola, navštívite volebnú miestnosť:

- Volebná komisia Vás zapíše do Zoznamu voličov
- Volebná komisia Vám vydá hlasovací lístok
- Na hlasovacom lístku je uvedených 8 politických skupín zastúpených v súčasnom Európskom parlamente. **Krížikom označte jednu politickú skupinu.**
- Hlasovací lístok zložte a vhoďte do volebnej urny

AKO PREBIEHAJÚ SKUTOČNÉ VOĽBY (NIE SIMULOVANÉ) DO EP NA SLOVENSKU

Voľby do Európskeho parlamentu na Slovensku sa uskutočnia v sobotu 25. mája 2019. Volieb sa môžu zúčastniť všetky *politické strany riadne registrované v SR* podľa platného zákona o politických stranách. Strany môžu kandidovať samostatne, alebo môžu vytvoriť koalície. Kandidátna listina politickej strany môže obsahovať *najviac 14 mien*, čiže toľko, koľko mandátov pripadá v Európskom parlamente Slovenskej republike. Aby politická strana dostala aspoň jeden mandát zo štrnástich, musí získať *najmenej 5 %* z celkového počtu odovzdaných platných hlasov.

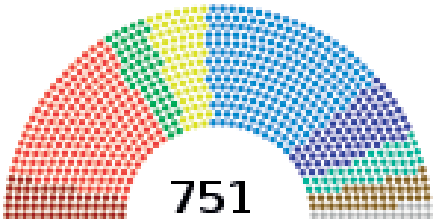

Právo byť volený/volená za poslanca alebo poslankyňu Európskeho parlamentu má občan alebo občianka SR, ak najneskôr v deň konania volieb dovŕši ***21 rokov*** a má na území SR ***trvalý pobyt.*** Kandidovať môže teda aj občan a občianka iného členského štátu EÚ, rozhodujúci je jeho/jej trvalý pobyt na zemí SR.

Právo voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu na území SR majú občianky a občania SR, ktorí najneskôr v deň volieb dovŕšia ***18 rokov*** a majú na území SR ***trvalý pobyt***. Právo voliť poslancov a poslankyne EP na Slovensku majú aj občania a občianky iných členských štátov EÚ, ak tu majú trvalý pobyt.

Pri voľbách do Európskeho parlamentu *nie je možné hlasovanie poštou*. Ak chce občan alebo občianka hlasovať za strany registrované v SR, musí sa zdržiavať v deň volieb na Slovensku. Svoj hlas musia odovzdať osobne v niektorej z volebných miestností. Nemusí to však byť v mieste trvalého bydliska. Môžu si vybaviť hlasovací preukaz a hlasovať v inej volebnej miestnosti.

POLITICKÉ SKUPINY V EURÓPSKOM PARLAMENTE

V nasledujúcich prehľadných tabuľkách si môžete overiť, aký majú jednotlivé politické skupiny v Európskom parlamente vzťah k niektorým dôležitým otázkam, ktoré vás môžu zaujímať:

A. Ekonomický program a vzťah k (hlbšej) európskej integrácii

Politická skupina	Ekonomický program	Vzťah k integrácii
Európska zjednotená ľavica a Severská zelená ľavica (EUL-NGL)	krajne ľavicový, populistický	veľmi euroskeptický
Zelení (Greens)	ľavicový	skeptický, skôr optimistický (podľa konkrétnej témy)
Progresívna aliancia socialistov a demokratov (S&D)	umiernene ľavicový	eurooptimistický
Aliancia liberálov a demokratov (ALDE)	stredový	neutrálny až euro-optimistický (záleží od danej oblasti)
Skupina Európskej ľudovej strany (EPP)	umiernene pravicový	skôr eurooptimistický
Skupina európskych konzervatívcov a reformistov (ECR)	pravicový	euroskeptický
Európa slobody a priamej demokracie (EFDD)	skôr pravicový, populistický	veľmi euroskeptický až secesionistický (za vystúpenie z EÚ)
Európa národov a slobody (ENF)	pravicový, populistický	výrazne euroskeptický

Legenda: 1. Ekonomický program. Ľavicový – preferujúci väčšiu ingerenciu štátu do ekonomiky formou redistribúcie (prerozdeľovania) zdrojov, progresívneho zdaňovania, podpory štátnych a verejných sociálnych programov, napr. zavedením základnej mzdy. Pravicový – preferujúci trhové nástroje, výrazne podporujúci podnikateľské prostredie a súkromný majetok, preferujúci znižovanie daní či rovnú daň, obmedzujúci prerozdeľovanie, podporujúci skôr alternatívne sociálne programy (charita, nadácie, občianska solidarita, medzigeneračná solidarita).
2. Vzťah k európskej integrácii. Eurooptimistický – podporujúci hlbšiu integráciu EÚ a/alebo jej rozšírenie do ďalších oblastí, smerovanie k európskej federácii. Euroskeptický – zameraný proti prehlbovaniu integrácie, dokonca za návrat k predchádzajúcemu stavu spoločného trhu a colnej únie, za vráteniu niektorých kompetencií národným štátom, až po program vystúpenia z EÚ.

B. Vzťah k otázke rodovej rovnosti. Za indikatívne kritérium sme zvolili % zastúpenie žien v rámci príslušnej skupiny. Predsednícku funkciu z ôsmich skupín zastávajú ženy len dvoch.

Politická skupina	% podiel žien	Predsednícka funkcia
Európska zjednotená ľavica a Severská zelená ľavica (EUL-NGL)	52	Žena
Aliancia liberálov a demokratov (ALDE)	43	Muž
Progresívna aliancia socialistov a demokratov (S&D)	42	Muž
Zelení (Greens)	39	Žena/Muž
Európa národov a slobody (ENF)	30	Muž/Muž
Skupina Európskej ľudovej strany (EPP)	29	Muž
Európa slobody a priamej demokracie (EFDD)	28	Muž
Skupina európskych konzervatívcov a reformistov (ECR)	26	Muž

Zdroj: Women in the European Parliament: https://www.europarl.europa.eu/RegData/publications/2018/0001/P8_PUB%282018%290001_EN.pdf

C. Vzťah ku kultúrno-etickým otázkam – rovnosť LGBTI ľudí, interrupcie, eutanázia. Škála prijateľnosti/kladného postoja k daným otázkam. 100%=maximum. Vzťah k aktívnej ochrane životného prostredia.

Politická skupina	Vzťah ku kultúrno-etickým otázkam	Aktívna ochrana životného prostredia
Zelení (Greens)	80%	85%
Európska zjednotená ľavica a Severská zelená ľavica (EUL-NGL)	78%	78%
Aliancia liberálov a demokratov (ALDE)	78%	78%
Progresívna aliancia socialistov a demokratov (S&D)	72%	57%
Skupina Európskej ľudovej strany (EPP)	30%	40%
Skupina európskych konzervatívcov a reformistov (ECR)	30%	30%
Európa slobody a priamej demokracie (EFDD)	25%	35%
Európa národov a slobody (ENF)	25%	36%

Legenda: 1. Otázka LGBTI. 100% = LGBTI majú byť úplne rovnoprávni, sú oprávnení užívať všetky ľudské práva, vrátane práva na rodinu a deti. 2. Interrupcie. 100% = úplná sloboda voľby ženy obmedzená len biologickou zrelosťou plodu, čo je spravidla 10 až 14 týždňov. 3. Eutanázia. 100% = právo na eutanáziu má byť absolútne, ak je pacient nevyliečiteľne chorý a ťažko trpí, rozhoduje sa sám na základe práva na úplné informácie o svojom stave od lekára, pokiaľ nemôže rozhodnúť sám, rozhodnúť môže najbližšie rodina.
Je zaujímavé si všimnúť, aká silná je korelácia medzi vzťahom ku kultúrno-etickým otázkam a postojom k aktívnej ochrane životného prostredia v rámci jednotlivých skupín.
Pozn.: Spracované na základe štúdie autorov Gail McElroy a Kenneth Benoit, Institute for International Integration Studies, 2005. Ide o analýzu hlasovaní a postojov poslancov EP v období rokov 2004-2005. Základné pozície sa však odvtedy zásadne nezmenili. Skupina ECR vtedy ešte neexistovala ako samostatná skupina, bola súčasťou skupiny EPP, preto sme jej priradili rovnakú hodnotu.

D. Vzťah k Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike (SZBP) a k spoločnej politike azylu a migrácie. SZBP 100% = absolútne priaznivý postoj k spoločnej politike. Azyl a migrácia 100% = absolútne odmietavý postoj.

Politická skupina	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	Politika azylu a migrácie
Progresívna aliancia socialistov a demokratov (S&D)	72%	40%
Skupina Európskej ľudovej strany (EPP)	70%	60%
Skupina európskych konzervatívcov a reformistov (ECR)	70%	60%
Aliancia liberálov a demokratov (ALDE)	69%	37%
Zelení (Greens)	44%	33%
Európska zjednotená ľavica a Severská zelená ľavica (EUL-NGL)	39%	31%
Európa slobody a priamej demokracie (EFDD)	8%	88%
Európa národov a slobody (ENF)	16%	88%

Legenda: Vidíme, že najkonzekventnejšie postoje v týchto dvoch oblastiach majú na jednej strane liberáli: sú za posilnenie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a zároveň neodmietajú migráciu z princípu, ale predstavujú si ju ako riadený proces posilnený spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou. Na druhej strane absolútne konzekventní sú aj krajní euroskeptici a nacionálni populisti: odmietajú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a zároveň (absolútne) odmietajú aj migráciu.
Pozn.: Spracované na základe štúdie autorov Gail McElroy a Kenneth Benoit, Institute for International Integration Studies, 2005. Ide o analýzu hlasovaní a postojov poslancov EP v období rokov 2004-2005. Základné pozície sa však odvtedy zásadne nezmenili. Skupina ECR vtedy ešte neexistovala ako samostatná skupina, bola súčasťou skupiny EPP, preto sme jej priradili rovnakú hodnotu.

Academia Istropolitana Nova
Prostredná 47/A, 900 21 Svätý Jur
www.ainova.sk

Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku